

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/16/623

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	13.05.2016 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	03.04.2016 (registreeritud inspektsioonis 04.04.2016)
Teabevaldaja	Tartu Vallavalitsus, aadress: Haava 6, Kõrveküla alevik, 60512 Tartumaa e-posti aadress: tartuvv@tartuvv.ee
Vaide esitaja	Eraisik, aadress: Xxxxxxx xxxx, Tartu vald e-posti aadress: xxxx.xxxxxxxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata, kuna vallal puudub vaide esitaja poolt soovitud teave dokumenteeritud kujul;**
- 2) teha Tartu Vallavalitsusele ettepanek, järgida edaspidi teabenõuetele vastamisel AvTS-s sätestatud nõudeid;**
- 3) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Xx.xx.2016 esitas vaide esitaja Tartu Vallavalitsusele teabenõude, milles palus muuhulgas väljastada Vasula veepark-puhkeala I, II, III ja IV etapi projekteerimise tellimiseks tehtud hinnapäringud ja hinnapakumused.
2. Xx.xx.2015 vastuses teabenõudele selgitas Tartu Vallavalitsus, et projektide koostamiseks puudus vajadus riigihanke korraldamiseks. Ühtlasi selgitas Tartu Vallavalitsus vaide esitajale, et teave pakkumuste kohta on tulenevalt riigihangete seaduse (RHS) § 43 lõikest 4 konfidentsiaalne.
3. Xx.xx.2016 palus vaide esitaja oma teabenõudes uuesti Tartu Vallavalitsusel kui teabevaldajal, väljastada Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide koostamiseks küsitud hinnapäringud ja saadud pakkumused.
4. Xx.xx.2015 vastuses teabenõudele Tartu Vallavalitsus Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide koostamiseks küsitud hinnapäringud ja saadud pakkumusi ei väljastanud ega ka keeldunud teabenõude täitmisest.
5. Xx.xx.2016 esitas vaide esitaja Tartu Vallavalitsusele järjekordse teabenõude, mille juhtis valla tähelepanu sellele, et vallavalitsus on ignoreerinud 15. märtsi teabenõudes esitatud päringut, mis puudutas Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide koostamiseks küsitud hinnapäringuid ja saadud pakkumusi. Vaide esitaja märkis teabenõudes, et neid dokumente mulle eilses vastusekirjas ei edastatud. Vaide esitaja palus uuesti küsitud dokumendid Talle saata.
6. Xx.xx.2016 vastuses teabenõudele selgitas Tartu Vallavalitsus järjekordselt, et RHS § 43 lg 4 tulenevalt on pakkumus konfidentsiaalne. Pakkumuses sisalduvat teavet võib avalikustada üksnes RHS-is sätestatud juhtudel ja ulatuses. Seega ei kuulu ka Teie poolt soovitud teave antud juhul avalikustamisele. Pakkumuste avamine ei muuda kõiki tehtud pakkumusi avalikuks. Seoses kõnealuse tööga on Teile juba avaldatud andmeid seaduses sätestatud mahus.
7. 03.04.2016 esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspeksioonile vaide teabenõude täitmata jätmise peale.
8. Xx.xx.2016 on Tartu Vallavalitsus edastanud vaide esitajale täiendava selgituse, milles märgitakse, et Tartu vald on seisukohal, et kuna RHS on piiranud võimalusi pakkumustes kajastuvale infole ligipääsuks, siis tuleb sellist väärtusotsustust kohaldada ka juhtumitel, mil ei ole läbi viidud riigihanke menetlust. Ettevõtjate ärisaladust, mis on teatavaks saanud kas pakkumuste tegemisel või läbirääkimiste käigus, tuleb kaitsta sõltumata menetlusvormist. Ka eeltoodud kirjas ei ole teabevaldaja selgitanud, et tal ei ole vaide esitaja poolt soovitud teavet dokumenteeritud kujul ehk siis puuduvad teabenõudes soovitud dokumendid.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide kohaselt on vaide esitaja edastanud Tartu Vallavalitsusele kolmel korral teabenõuded (lisa-1, lisa-3, lisa-5), milles palunud edastada Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide koostamiseks küsitud hinnapäringud ja saadud pakkumused, kuid vallavalitsus keeldub järjekindlalt dokumentide väljastamisest (lisa-2, lisa-4, lisa-6).

Viimane keelduv vastus edastati vallast 1. aprillil 2016 (lisa-6)

Küsitud pakkumuste osas on tööd teostatud ja lepingud täidetud, kuid vaatamata sellele keeldub vald küsitud dokumentide väljastamisest.

Vaide esitaja leiab, et antud juhtumil on Tartu Vallavalitsus ebaseaduslikult keeldunud teabenõude täitmisest.

Vaide esitaja taotleb, et Tartu Vallavalitsus, kui teabe valdaja, väljastaks Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide koostamiseks küsitud hinnapäringud ja saadud pakkumused.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

13.04.2016. a edastas Andmekaitse Inspeksioon (edaspidi "AKI") Tartu vallale järelepärimise, milles soovib hiljemalt 25.04.2016. a saada Tartu vallalt vastused järgmistele küsimustele:

- Kas Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide kooskõlastamiseks on läbi viidud riigihanke menetlus?*
- Juhul, kui ei ole, siis millest tulenevalt on vallavalitsus leidnud, et nimetatud projektide hinnapakkumisele kehtib riigihangete seaduses sätestatud konfidentsiaalsuskohustus?*
- Kas ja kellele Tartu Vallavalitsus on esitanud eelnimetatud projektide tellimiseks hinnapäringuid ning millisel õiguslikul alusel keelduti neid vaide esitajale väljastamast (hinnapäringud ei sisalda hinnapakkumisi)?*
- Kui Tartu Vallavalitsus leiab, et ka väljaspool hankemenetlust tehtud hinnapakkumine on piiranguga, siis millisel õiguslikul alusel on valla dokumendiregistris avalikustatud 22.04.2014 dokument nr 7-2/109-2, kus on hinnapakkumine avalik?*

Järgnevalt vastab Tartu Vallavalitsus AKI küsimustele.

Vastus küsimusele nr 1: Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide puhul ei ole läbi viidud riigihanke menetlust.

Vastus küsimusele nr 2: Tartu vald selgitab, et kuigi kõnealuste projektide puhul ei viidud läbi riigihanke menetlust, siis antud asjaolu ei välista eraõiguses ja riigihanke menetluses oluliste väärtuste kehtivust ka kõnealuses asjas. Eeltoodu tähendab seda, et Tartu vald pidi ka väljaspool riigihanke menetlust kaitsma talle teatavaks saanud ärisaladust. Seega leiab Tartu vald, et tema võimalike tehingupartnerite huvidega tuleb arvestada ka siis, kui ei ole läbi viidud riigihanke menetlust. Tartu vald märgib, et kuna asjas ei ole läbi viidud riigihanke menetlust, siis ei ole pakkujaid teavitatud pakkumiste avamisest RHS § 46 lg 1 mõttes. Sellest tulenevalt ei ole koostatud pakkumuste avamise protokoll ja ei ole toimunud teabe avaldamist RHS § 46 mõttes. Pakkumustes sisalduva teabe avalikustamine eeldab, et toimuks pakkumuste avamine. Seega ei ole igaljuhul ligipääsu nõ vastavaks tunnistatud pakkumistele. Kokkuvõttes on Tartu vald seisukohal, et kuna RHS on piiranud võimalusi pakkumustes kajastuvale infole ligipääsuks, siis tuleb sellist väärtusotsustust kohaldada ka juhtumitel, mil ei ole läbi viidud riigihanke menetlust. Ettevõtjate ärisaladust, mis on teatavaks saanud kas pakkumuste tegemisel või läbirääkimiste käigus, tuleb kaitsta sõltumata menetlusvormist.

Siinkohal tuleb tähele panna veel ka seda, et kuni 22.07.2015.a puudus Tartu Vallavalitsusel ka hankekord, millest tulenevalt lahendati ärisaladusega seotud küsimused arvestades iga kord üksikjuhtumi eripära ning kaaludes erinevaid väärtusi. Tartu Vallavalitsus rõhutab, et nii ärisaladus kui avalikkuse huvi teabe avaldamise osas on seotud põhiõiguste kaitsega ning

seetõttu tuleb iga juhtumit hinnata eraldi.

Teiseks, juhib Tartu vald tähelepanu sellele, et Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide puhul ei ole läbi viidud riigihanke menetlus ja nimetatud projektide puhul olid nii hinnapäringud, hinnapakkumised kui ka leping vormistatud suulises vormis. Seega on kõnealuste päringute, pakkumiste ja lepingu edastamine käesoleval ajal objektiivselt võimatu.

Vastus küsimusele nr 3: Tartu vald selgitab, et kõik hinnapäringud on tehtud suulises vormis. Sellest tulenevalt ei ole käesoleval ajal võimalik üheselt taasesitada iga vastavat hinnapäringut.

Vastus küsimusele nr 4: Tartu Vallavalitsuses puudus kuni 22.07.2015. a hankekord. Sellest tulenevalt lahendati ärisaladusega seotud küsimused iga kord kaasuspõhiselt, arvestades üksikjuhtumi eripära (nt kokkulepe ärisaladuse mahu osas) ning kaaludes erinevaid väärtusi (ärisaladus vs avalikkuse huvid). Tartu vald jõudis pärast kaalumist selleni, et dokumendiregistris avalikustatud 22.04.2014 dokument nr 7-2/109-2 (hinnapakkumine) on avalik teave.

AKI on esitanud Tartu Vallavalitsusele palve edastada AKI-le koopiaid Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide koostamiseks küsitud hinnapäringutest ning saadud pakkumistest, mille puhul tuleks ära piiritleda osa, millele kehtib juurdepääsupiirang.

Antud palvega seoses märgib Tartu Vallavalitsus, et kuna kogu menetlus viidi läbi suulises vormis, siis ei ole objektiivselt võimalik esitada AKI poolt soovitud dokumentide koopiaid.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avalik teave

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid olemasolevatest dokumentidest.

AvTS § 5 lg 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Kuna riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused täidavad avalikke ülesandeid, siis on kohalikud omavalitsused teabevaldajaks kogu nende valduses oleva teabe osas ning on kohustatud teabenõuetele vastama seaduses sätestatud korras. Teabenõudele vastamise korral teabevaldaja kas väljastab soovitud dokumendid või kui teabevaldajal puudub teave dokumenteeritud kujul, keeldub teabenõude täitmisest.

Teabenõuetele vastamine

AvTS § 23 lg 1 p 2 kohaselt keeldub teabevaldaja teabenõude täitmisest, kui ta ei valda soovitud teavet (sh teabevaldajal puuduvad soovitud dokumendid). Seega, kui teabenõude korras soovitakse dokumentidest koopiaid, kuid teabevaldajal soovitud dokumente ei ole, tuleb teabenõude täitmisest keelduda ja põhjendada keeldumist (AvTS § 23 lg 3).

Antud juhul on vaide esitaja soovinud Tartu Vallavalitsuselt Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide koostamiseks küsitud hinnapäringud ja saadud pakkumusi. Kuigi xx.xx.2016 ja xx.xx.2016 vaide esitaja poolt esitatud teabenõuetes

ei ole sõnaselgelt märgitud, et soovitakse just dokumentidest koopiaid, on see inspeksiooni hinnangul siiski eelnimetatud teabenõuetest selgelt arusaadav.

Isegi juhul, kui vallavalitsusele ei olnud xx.xx.2016 ja xx.xx.2016 vaide esitaja poolt edastatud teabenõuetest arusaadav, et vaide esitaja soovis hinnapäringuid ja saadud pakkumusi kajastavate dokumentide koopiaid, siis xx.xx.2016 esitatud teabenõudes on see sõnaselgelt välja toodud. Kui vallal puudusid vaide esitaja poolt soovitud dokumendid, siis oli vallal kohustus keelduda teabenõude täitmisest.

Tartu Vallavalitsus on vastuses inspeksiooni järelepärimisele selgitanud järgmist: „*Teiseks, juhib Tartu vald tähelepanu sellele, et Vasula veepark-puhkeala I, II ja III etapi ja Ammeluha puhkepargi I etapi põhiprojektide puhul ei ole läbi viidud riigihanke menetlus ja nimetatud projektide puhul olid nii hinnapäringud, hinnapakumised kui ka leping vormistatud suulises vormis. Seega on kõnealuste päringute, pakkumiste ja lepingu edastamine käesoleval ajal objektiivselt võimatu. Tartu vald selgitab, et kõik hinnapäringud on tehtud suulises vormis. Sellest tulenevalt ei ole käesoleval ajal võimalik üheselt taasesitada iga vastavat hinnapäringut.*“ Tulenevalt eeltoodust jääb inspeksioonile arusaamatuks, miks põhjendati vaide esitajale teabe väljastamisest keeldumist teabele juurdepääsupiirangu kehtestamisega, kui vallal tegelikult soovitud dokumente ei olnud ning ei selgitatud, et vallal soovitud teave dokumenteeritud kujul puudub.

Ka juhul, kui vald luges vaide esitaja teabenõude selgitustaotluseks, oleks vald pidanud teabenõude täitmisest keelduma ning keeldumist põhjendama ja vaide esitajale selgitama, et loeb teabenõude selgitustaotluseks. Asjakohatu on teabenõude täitmisest keeldumisel viidata, et teabele on kehtestatud juurdepääsupiirangud, kui dokumente tegelikult ei eksisteeri. Sellisel juhul jääb vastusest arusaam, et vallal on soovitud dokumendid küll olemas, kuid neile kehtivad juurdepääsupiirangud ning seetõttu dokumente ei väljastata. Juurdepääsupiirangule viitamine võib antud juhul olla asjakohane ainult selgitustaotlusele vastamisel.

Tulenevalt eelnevast on Tartu Vallavalitsus rikkunud vaide esitaja teabenõuetele vastamisel teabenõuete menetlemise ja teabenõuetele vastamise korda.

Teabele juurdepääsupiirangute kehtestamine

Tartu Vallavalitsus on oma vastustes teabenõuetele järjekindlalt selgitanud, et vaide esitaja poolt soovitud teabele kohaldub riigihangete seaduse § 43 lg 4 pakkumustele kehtiv konfidentsiaalsuskohustus. Samas on Tartu Vallavalitsus märkinud, et kõnealuste projektide koostamiseks riigihanget ei ole läbi viidud. Kuna riigihangete seadus reguleerib riigihangete läbiviimise korda, siis on antud juhul üsna kaheldav valla viite (RHS § 43 lõikele 4) õiguspärasus.

Lähtudes asjaolust, et käesoleval juhul on juba lepingud sõlmitud ja tööd teostatud, siis isegi juhul kui teabele RHS § 43 lg 4 alusel oleks algselt olnud õiguspärane (kuna antud juhul ei ole ühtegi dokumenti, siis ei ole võimalik hinnata, kas eelnimetatud sätte viitamine on õiguspärane), ei ole viide eelnimetatud sätte enam kohane peale lepingu sõlmimist. Inspeksioon nõustub Tartu vallaga selles, et hinnapakumised võivad sisaldada ka pakkujate ärisaladust, mida vald on kohustatud kaitsma, kuid sellisel juhul ei ole piirangu aluseks mitte riigihangete seaduse § 43 lg 4, vaid AvTS § 35 lg 1 p 17.

Isegi juhul, kui dokument sisaldab piiranguga teavet (nt ärisaladust) ei tähenda see seda, et kogu

dokument oleks piiranguga. Sellisel juhul väljastatakse see osa dokumendist, millele piirangud ei kohaldu. Samuti ei saa piiranguga olla maksumuse summa, mille eest midagi osteti või teenuseid telliti, kuna AvTS § 36 lg 1 p 9 ei luba tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks teavet eelarve vahendite kasutamise osas. Ka ei saa vald teise lepingupoolega kokku leppida, milline teave lepingus on konfidentsiaalne. Valla valduses olevale teabele saab juurdepääsu piirata üksnes seadusest tulenevatel alustel ehk siis, kui dokument tõepoolest sisaldab piiranguga teavet. Piirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes.

Kokkuvõtteks

Kuna antud juhul on vaide esemeks kohustada vallavalitsust vaide esitajale väljastama tema poolt soovitud dokumentide koopiad, siis lähtudes asjaolust, et vallal vaide esitaja poolt soovitud dokumente ei ole, siis ei ole võimalik kohustada Tartu Vallavalitsust neid ka vaide esitajale väljastama. Kuigi Tartu Vallavalitsus ei ole teabenõuetele vastanud nõuetekohaselt, saab vaide esitaja käesolevast vaideotsusest teada, et vallal puuduvad tema poolt soovitud dokumendid. Seega ei kohusta inspeksioon proportsionaalsuse põhimõttest lähtuvat Tartu Vallavalitsust täiendavalt vaide esitaja teabenõudele vastama. Küll aga tuleb Tartu Vallavalitsusel edaspidi teabenõuetele vastamisel hoolikamalt jälgida AvTS- s sätestatud nõudeid.

Kuna inspeksioon ei teosta järelevalvet hinnapakumiste küsimise ja lepingute sõlmimise osas, siis ei anna inspeksioon ka hinnangut selles, kas suuliselt küsitud hinnapärimised ja suuliselt sõlmitud lepingud on seadusega kooskõlas. Inspeksioon saab kontrollida ainult kirjalikult vormistatud lepingute ja hinnapäringute dokumendiregistris registreerimist ja avalikustamist.

/allkirjastatud digitaalselt/
Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel